

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2007
Proba scrisă la MATEMATICĂ
PROBA D
Varianta 032

Proba D. Programa M1. Filiera teoretică, specializarea Științe ale naturii; Filieră tehnologică, profil Tehnic, toate specializările

- ◆ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu. Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

| La toate subiectele se cer rezolvări cu soluții complete
SUBIECTUL I (20p)

- (4p) a) Să se determine conjugatul numărului complex $z = i^{10} - i^{11}$.
- (4p) b) Să se determine $a \in \mathbf{R}$ dacă $1 + (a \cdot i)^2 = 0$.
- (4p) c) Să se calculeze $\sin \frac{\pi}{4} + \sin \frac{\pi}{2}$.
- (4p) d) Să se calculeze $\operatorname{tg} 15^\circ \cdot \operatorname{ctg} 15^\circ$.
- (2p) e) Să se determine $c, d \in \mathbf{R}$ dacă punctele $A(c, 1), B(2, d)$ aparțin dreptei de ecuație $2x - y - 3 = 0$.
- (2p) f) Să se dea un exemplu de punct $M(a, b)$ care aparțin parabolei de ecuație $y^2 = 4x$.

SUBIECTUL II (30p)

1.

- (3p) a) Să se arate că $(\log_2 3 - \log_2 6) \in \mathbf{Z}$.
- (3p) b) Să se calculeze determinantul $\begin{vmatrix} \sqrt{1} & \sqrt{2} \\ \sqrt{3} & \sqrt{6} \end{vmatrix}$.
- (3p) c) Să se calculeze suma rădăcinilor polinomului $f = X^3 + 2X^2 - 2X - 1$.
- (3p) d) Dacă $f, g : \mathbf{R} \rightarrow \mathbf{R}$, $f(x) = x - 3$, $g(x) = x^2 - 3$ să se calculeze $f(g(\sqrt{3}))$.
- (3p) e) Să se determine cel mai mare număr întreg m pentru care $3^m < 30$.

2.

- (3p) a) Să se arate că sirul $(a_n)_{n \geq 1}$ cu termenul general $a_n = 1 + \frac{1}{2^2} + \frac{1}{3^2} + \dots + \frac{1}{n^2}$ este strict crescător.
- (3p) b) Să se dea un exemplu de funcții diferite $f, g : \mathbf{R} \rightarrow \mathbf{R}$ pentru care $f'(1) = g'(1)$.
- (3p) c) Să se determine numărul punctelor de extrem local ale funcției $f : \mathbf{R} \rightarrow \mathbf{R}$, $f(x) = x^3 - 3x + 2$.
- (3p) d) Să se calculeze $\lim_{x \rightarrow 3} \frac{x^2 - 5x + 6}{x^2 - 9}$.
- (3p) e) Să se determine cel mai mic număr natural n pentru care $\int_2^3 x \, dx \leq n$.

SUBIECTUL III (20p)

Pe mulțimea $\mathbf{C}$ a numerelor complexe se definește legea de compoziție "◦" prin

$$z \circ u = z \cdot u + i \cdot (z + u) - 1 - i, \quad \forall z, u \in \mathbf{C}.$$

- (4p) a) Să se calculeze $(1 - i) \circ i$.
- (4p) b) Să se arate că există $e \in \mathbf{C}$ astfel încât $z \circ e = e \circ z = z$, $\forall z \in \mathbf{C}$.
- (4p) c) Să se verifice că $z \circ u = (z + i)(u + i) - i$, $\forall z, u \in \mathbf{C}$.
- (2p) d) Să se determine $z \in \mathbf{C}$ pentru care $z \circ (1 - i) = 3 + i$.
- (2p) e) Să se arate că există $f \in \mathbf{C}$ astfel încât $z \circ f = f \circ z = f$, $\forall z \in \mathbf{C}$.
- (2p) f) Să se arate că $(z \circ u) \circ w = z \circ (u \circ w)$, $\forall z, u, w \in \mathbf{C}$.
- (2p) g) Utilizând eventual metoda inducției matematice, să se arate că

$$\underbrace{z \circ z \circ \dots \circ z}_{\text{de } n \text{ ori}} = (z + i)^n - i, \quad \forall n \in \mathbf{N}^*, \quad \forall z \in \mathbf{C}.$$

SUBIECTUL IV (20p)

Se consideră $n \in \mathbf{N}, n \geq 2$ și pentru fiecare $k \in \{1, 2, \dots, n\}$ se definește funcția

$$f_k : [0, \infty) \rightarrow \mathbf{R}, \quad f_k(x) = \frac{k}{n} \cdot x^n - x^k.$$

- (4p) a) Să se calculeze $f_1'(x)$, $x \in [0, \infty)$.
  - (4p) b) Să se calculeze $\lim_{n \rightarrow \infty} f_1(1)$.
  - (4p) c) Să se calculeze $\int_0^1 f_1(x) dx$.
  - (2p) d) Să se arate că $x = 1$ este punct de minim local pentru funcția f_k , $\forall k \in \{1, \dots, n-1\}$.
  - (2p) e) Să se arate că $\frac{k}{n} \cdot x^n \geq x^k + \frac{k}{n} - 1$, $\forall x \geq 0$, $\forall n \in \mathbf{N}, n \geq 2$ și $\forall k \in \{1, 2, \dots, n\}$.
  - (2p) f) Să se arate că $\int_0^1 f_k(x) dx \geq \frac{k}{n} - 1$, $\forall k \in \{1, 2, \dots, n\}$.
  - (2p) g) Să se arate că pentru orice $x \geq 0$ și orice $n \in \mathbf{N}, n \geq 2$ este adevarată inegalitatea
- $$x^n + 1 \geq \frac{2}{n+1} (x^n + x^{n-1} + \dots + 1).$$

Varianta 032

SUBIECTUL I

- a) $\bar{z} = -1 - i$.
- b) $a \in \{-1, 1\}$.
- c) $\sin \frac{\pi}{4} + \sin \frac{\pi}{2} = \frac{\sqrt{2} + 2}{2}$.
- d) $\tg 15^\circ \cdot \ctg 15^\circ = 1$.
- e) Condiția ca punctele A , B să fie situate pe dreapta $2x - y - 3 = 0$ implică sistemul

$$\begin{cases} 2c - 4 = 0 \\ 1 - d = 0 \end{cases}$$
 cu soluția $c = 2$ și $d = 1$.
- f) Se poate considera punctul $M(1, 2)$.

SUBIECTUL II

1.

- a) $\log_2 3 - \log_2 6 = \log_2 \frac{3}{6} = -1 \in \mathbf{Z}$.
- b) $\begin{vmatrix} \sqrt{1} & \sqrt{2} \\ \sqrt{3} & \sqrt{6} \end{vmatrix} = 0$.
- c) Polinomul $f = X^3 + 2X^2 - 2X - 1$ are suma rădăcinilor -2 .
- d) $f(g(\sqrt{3})) = f(0) = -3$.
- e) $m = 3$.

2.

- a) Cum $a_{n+1} - a_n = \frac{1}{(n+1)^2} > 0$, rezultă că sirul $(a_n)_{n \geq 1}$ este strict crescător.
- b) Se pot considera funcțiile $f, g : \mathbf{R} \rightarrow \mathbf{R}$, $f(x) = x^2$ și $g(x) = x^2 + 1$, pentru care $f'(1) = g'(1) = 2$.
- c) Funcția f este continuă pe $\mathbf{R}$ și $f'(x) = 3x^2 - 3$, $x \in \mathbf{R}$. Cum $f'(x) > 0$ pentru $x \in \mathbf{R} \setminus [-1, 1]$ și $f'(x) < 0$ pentru $x \in [-1, 1]$, rezultă că $x = -1$ și $x = 1$ sunt puncte de extrem. Deci f are două puncte de extrem.
- d) $\lim_{x \rightarrow 3} \frac{x^2 - 5x + 6}{x^2 - 9} = \lim_{x \rightarrow 3} \frac{(x-3)(x-2)}{(x-3)(x+3)} = \frac{1}{6}$.

e) Avem $\int_2^3 x dx = \frac{5}{2}$, deci $n = 3$.

SUBIECTUL III

a) $(1-i) \circ i = i$.

b) Se arată că legea este comutativă, deci este suficient să rezolvăm ecuația $z \circ e = z$. Această egalitate revine la $e(z+i) = (z+i)(1-i)$, $\forall z \in \mathbf{C}$, ceea ce implică $e = 1 - i$.

c) Calcul direct.

d) Folosind b) rezultă $z = 3 + i$.

e) Egalitatea $z \circ f = f$ implică, folosind c), $(z+i)(f+i) = f+i$, $\forall z \in \mathbf{C}$. Atunci $f+i = 0$, deci $f = -i$.

f) Folosind c) avem $(z \circ u) \circ w = (z+i)(u+i)(w+i) - 1 = z \circ (u \circ w)$, $\forall z, u, w \in \mathbf{C}$.

g) Pentru $n = 1$, avem egalitatea $z = (z+i)^1 - i$. Presupunem că

$$\underbrace{z \circ z \circ \dots \circ z}_{\text{de } k \text{ ori}} = (z+i)^k - i \text{ și demonstrăm că } \underbrace{z \circ z \circ \dots \circ z}_{\text{de } k+1 \text{ ori}} = (z+i)^{k+1} - i. \text{ Avem}$$

$$\underbrace{z \circ z \circ \dots \circ z}_{\text{de } k+1 \text{ ori}} = ((z+i)^k \circ z) = ((z+i)^k - i + i)(z+i) - i = (z+i)^{k+1} - i. \text{ Atunci}$$

$$\underbrace{z \circ z \circ \dots \circ z}_{\text{de } n \text{ ori}} = (z+i)^n - i \text{ pentru orice } n \in \mathbf{N}^*, \forall z \in \mathbf{C}$$

SUBIECTUL IV

a) $f'_1(x) = x^{n-1} - 1$, $x \geq 0$.

b) $\lim_{n \rightarrow \infty} f_1(1) = \lim_{n \rightarrow \infty} \left(\frac{1}{n} - 1 \right) = -1$.

c) $\int_0^1 f_1(x) dx = \int_0^1 \left(\frac{x^n}{n} - x \right) dx = \left[\frac{x^{n+1}}{n(n+1)} - \frac{x^2}{2} \right]_0^1 = \frac{1}{n(n+1)} - \frac{1}{2}$.

d) Funcția f_k este continuă și $f'_k(x) = k(x^{n-1} - x^{k-1})$, $x \geq 0$. Avem $f'(x) < 0$ pentru $x \in (0, 1)$ și $f'(x) > 0$ pentru $x > 1$. Deci $x=1$ este puncte de extrem (minim) local pentru funcția f .

e) Din d) rezultă $f_k(x) \geq f(1) = \frac{k}{n} - 1$ oricare ar fi $x \geq 0$, $n \geq 2$. După înlocuire se

obține $\frac{k}{n} \cdot x^n \geq x^k + \frac{k}{n} - 1$, $x \geq 0$, $n \geq 2$, $k \leq n-1$. Pentru $k=n$ inegalitatea devine

$$x^n \geq x^n, \quad x \geq 0.$$

f) Deoarece $f_k(x) \geq f(1) = \frac{k}{n} - 1$ oricare ar fi $x \geq 0$, $n \geq 2$ rezultă

$$\int_0^1 f_k(x) dx \geq \int_0^1 \left(\frac{k}{n} - 1 \right) dx = \frac{k}{n} - 1.$$

g) Folosind inegalitatea de la e), avem $\sum_{k=1}^n \frac{k}{n} x^n \geq \sum_{k=1}^n x^k + \sum_{k=1}^n \frac{k}{n} - n$. Dacă se

efectuează sumele, se obține $\frac{n+1}{2} x^n \geq \frac{n+1}{2} - n + \sum_{k=1}^n x^k$. Se împarte inegalitatea cu

$$\frac{2}{n+1}$$
 și rezultă $x^n + 1 \geq \frac{2}{n+1} (x^n + x^{n-1} + \dots + 1)$, $x \geq 0$, $n \geq 2$.